

АНОТАЦІЯ ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Теорія та методика географічної науки»

1. Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
(освітньо-професійна програма)
2. Спеціальність: 014.15 Середня освіта (Природничі науки)
3. Освітня програма «Середня освіта (Природничі науки)»
4. Рівень вищої освіти другий (магістерський)
5. Назва дисципліни: **Теорія та методика географічної науки.**
6. Лектори: Сільченко Юлія Юріївна, старший викладач кафедри географії та геоекології, кандидат географічних наук.
7. Статус дисципліни: варіативна.
8. Курс, семестр: II курс, 3 семестр.
9. Кількість кредитів: 4. Всього 120 академічних годин; лекцій 18 годин, лабораторних занять 32 годин, самостійної роботи 70 годин.
10. Попередні умови для вивчення дисципліни: Дисципліна «**Теорія та методика географічної науки**» забезпечує реалізацію інтегративної функції вивчення географії на завершальному етапі підготовки майбутнього вчителя фізики та природничих наук, сприяючи формуванню та розвитку в студента уявлень про новітні географічні дослідження, знання нових технологій і методів проведення польових досліджень у географії, забезпечуючи формування природничо-наукового світогляду щодо цілісного уявлення про сучасну природничу картину світу, практичних умінь розв'язувати прикладних географічних досліджень.

11. Опис дисципліни (зміст, цілі, структура):

Мета викладання дисципліни: сприяння формуванню у майбутніх вчителів фізики та природничих наук основних понять, категорій, теорій географії, підготовка випускників університету до адекватного сприйняття нових актуальних проблем, які виникають у природі та суспільстві та напрямків подальшого прогресу системи географічних наук, навчити їх бачити та розуміти сутність географічних процесів та явищ.

Головними завданнями курсу

- сформувати сучасні компетентності щодо теоретичних основ, рівнів знання і методології географічної науки, знання про об'єкт і предмет географії;
- сформувати вміння застосовувати методологічний потенціал географії у конкретних дослідженнях і вирішенні конкретних проблем, які виникають у природі та суспільстві;
- сформувати у студентів компетентність стосовно використання сучасних методів і методології географічного дослідження для розробки комплексних територіальних, господарчих планів та проектів;
- популяризація внеску географії у розвиток теоретичних і практичних напрацювань наук про Землю і дотичних до них наук;
- ознайомлення студентів із тематикою наукових пошуків і представниками провідних географічних шкіл і центрів наукових досліджень України та світу;
- обґрунтування доцільності розширення географічних пошуків у XXI ст.

12. Результати навчання для дисципліни

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми після вивчення навчального курсу за вибором «**Теорія та методика географічної науки**» студенти повинні

знати: основні етапи еволюції поглядів на об'єкт і предмет, зміст та задачі географічної науки; розуміти сучасну систему географічних наук; витоки та основні напрямки розвитку методології географічної науки; роль видатних вчених в розвитку теоретичних засад географії; основні етапи розвитку географічного пізнання та відповідні їм методи дослідження; географічні аспекти теорії взаємодії природи та суспільства; пріоритетні напрямки географічної науки в глобалізаційному світі; основні парадигми сучасної географії, основні наскрізні напрямки в сучасній системі географічних наук та

проблеми управління географічними системами; гносеологічний та соціальний статус географії як науки та навчальної дисципліни; головні глобальні прогнози і сценарії розвитку цивілізації на близьке майбутнє; географічні принципи оптимізації відношень між суспільством та природою.

уміти: пояснювати еволюцію поглядів на теорії і методологію географії, появу нових напрямків розвитку географічної науки та роль географічних досліджень в розвитку суспільства та взаємовідношень його з навколишнім світом; пояснювати еволюцію теорії географічної науки, роль окремих вчених в її розвитку, можливості застосування основних теоретичних положень в сучасних умовах; пояснювати основні географічні аспекти теорії взаємодії природи та суспільства; функції географічної науки; роль географії в науковому обґрунтуванні й практичному забезпеченні раціонального природокористування та охорони природи; сценарії розвитку цивілізації на близьке майбутнє; обґрунтовувати появу нових напрямків в теорії географічної науки; вміти визначати основні напрямки трансформації і задачі географічної освіти.

Зміст та структура: курс складається зі вступної частини і 7 тем: Поняття про методологію географічної науки (4); Еволюція поглядів на об'єкт і предмет географії та наукові школи (2); Методологічні основи сучасної географії (2); Теорія просторового розвитку в соціально-економічній географії (2); Теорія взаємодії суспільства і природи (2); Вплив географічного середовища на суспільство (4); Перспективи розвитку географії в умовах глобалізації (2).

13. Система оцінювання курсу

Поточний контроль вивчення навчальної дисципліни «Теорія та методологія географічної науки» здійснюється за допомогою різних форм контролю – контрольних опитувань або шляхом аудиторного тестового контролю з теоретичних питань, написання колоквіумів, виконання індивідуального навчально-пошукового завдання, виконання домашніх і індивідуальних тощо. Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям, під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно за змістом практичного заняття. Застосовується об'єктивний (стандартизований) контроль теоретичної та практичної підготовки студентів. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тестування, усне та письмове опитування, контроль за сформованими когнітивними знаннями та розуміннями, практичними вміннями і навичками.

Оцінка визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності та самостійної роботи (у балах) та оцінки поточного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Підсумковий контроль. Вивчення дисципліни «Теорія та методологія географічної науки» передбачено навчальним планом у 3 семестрі, форма підсумкового контролю – **екзамен**, який проводиться згідно графіку освітнього процесу за розкладом екзаменаційної сесії. Підсумкова семестрова оцінка з навчальної дисципліни розраховується як сума балів за результатами поточного контролю та самостійної роботи (60 балів) та екзаменаційної оцінки (40 балів) і виставляється за шкалою ЄКТС та національною шкалою оцінювання для студентів денної форми навчання.

14. Структура оцінювання: Оцінювання проводиться за видами навчальної діяльності: К – колоквіум; СБ – середній бал за практичні; ІДЗ (НП) – виконання, оформлення і захист індивідуального завдання (навчального проекту).

15. Література для вивчення дисципліни.

1. Багров М. В. Землезнавство / М. В. Багров, В. О. Боков, І. Г. Черваньов [за ред. П. Г. Шищенка]. — К. : Либідь, 2000. — 464 с.

2. Влах М. Р. Історія географії : навч. посібник / М. Р. Влах. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. — 336 с.

3. Гродзинський М. Д. Пізнання ландшафту : місце і простір : монографія у 2-х т. / М. Д. Гродзинський.— К. : Вид.-поліграф. центр «Київський ун-т», 2005.
4. Мороз С.А., Онопрієнко В.І., Бортник С.Ю.. Методологія географічної науки: Навчальний посібник. - Київ: Заповіт, 1997. – 333 с.
5. Немець К.А., Немець Л.М. Просторовий аналіз у суспільній географії: нові підходи, методи, моделі: Монографія. Харків: РВВ ХНУ, 2013. – 189 с.
6. Немець К.А., Немець Л.М. Теорія і методологія географічної науки: методи просторового аналізу / Навчальний посібник // К.А. Немець, Л.М. Немець. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 170 с.
7. Олійник Я. Географічна наука в Україні : становлення і розвиток / Я. Олійник. — К. : Ніка-Центр, 2007. — 148 с.
8. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії: Навч. посіб. – Одеса: Астропринт, 2001. - 560 с.
9. Хаггет П. Географія : синтез сучасних знань / П. Хаггет [пер. с. англ.]. — М. : Прогресс, 1979. — 684 с.
10. Харвей Д. Научное объяснение в географии : общая методология науки и методология географии / Д. Харвей [сокр., пер. с англ.]. — М. : Прогресс, 1974. — 502 с.
11. Шаблій О. Суспільна географія : у 2-х кн. / О. Шаблій. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. — Кн. 1. —814 с.; Кн. 2. — 706 с.
12. Шаблій О.І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2001. – 744 с.
13. Bonnett A. What is geography? / A. Bonnett. — London : SAGE Publication Ltd, 2008. — 168 p.
14. Clifford J. N. Key Concepts in Geography / N.J. Clifford [et al.]. — [second ed.]. — L. : Sage Publications, 2009. — 480 p.
15. Fellmann J. Human Geography : Landscapes of human activities / J. Fellmann, A. Getis, J. Getis; [10th ed.].— Boston : McGraw Hill, 2009. — 546 p.
16. Holden J. An Introduction to Physical Geography and the Environment / J. Holden. [3th edition]. — N.Y. : Pearson, 2012. — 904 p.
17. Research Methods in Geography : A Critical Introduction / [edited by B. Gomez, J. P. Jones III]. —Oxford : Blackwell Published, 2010. — 318 p.

Інформаційні ресурси:

1. Аристотель. Метеорологіка. — Кн. 1. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.argoschool.ru/biblioteka/aristotel/aristotel_meteorologika_kniga_i/aristotel_meteorologika_kniga_i.
2. Київський відділ Українського географічного товариства [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.geokyiv.org>.
3. Aspects of State of Geography in European higher education. TUNING Geography : a Report of Findings and Outcomes [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.unideusto.org/tuningeu/subjectareas/geography.html>.
4. Department of Geography King's College London [Electronic resource]. — Mode of access : <https://www.kcl.ac.uk/prospectus/images/assets/Geography%20UG%20module%20details.pdf>.
5. GEOG 101 : Physical Geography [Electronic resource]. — Mode of access: <http://hydro.nevada.edu/courses/geog101/notes/Chpt01.pdf>.
6. Journal of Geographical Systems [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.scirp.org/journal/jgis>.
7. National Geographic Society [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.nationalgeographic.com>.